

Kutatóink külföldön

MEXIKO – EGY ÁLOM MEGVALÓSUL

Ez év első hónapját (2006. december 28–2007. január 26.) töltöttük a hazánktól 11 000 km-re fekvő közép-amerikai Mexikóban. Az utazásunk célja: a rövid időkeretbe zsúfolva minél többet megismerni Mexikó természeti értékeiből – alapvetően a barlangokból –, valamint közbeesően a gazdag historikus múlt emlékeiből. Természetesen ez elég irreális elvárás volt részünkről, hiszen maga az ország 21-szer nagyobb kis hazánknál, vagyis egy-egy mexikói megye területe összemérhető egész hazánkkal, arról nem is beszélve, hogy a természet meglehetősen bőkezűen látta el az országot látnivalóval.

Az ötletet és tippet Nagy Mohától kaptuk, miszerint Mexikóba bármikor lehet menni, csak a túravezetőinket anyagilag támogatni kell. Fel is vettük a kapcsolatot Moha által megadott csoda hölgygel: Elkével (Németországban született, Mexikóban élő, magyar barlangász-kedvelő hölgygel).

Mivel ilyen hatalmas országról van szó, az utazás megkezdése előtt kompromisszumokat kellett kötni, hogy melyek lesznek azok a területek, amelyeket megpróbálunk meglátogatni, és melyek lesznek azok, amelyekre idő hiányában nem is vállalkozunk.

A túrán az FTSK csoportból 6 fő vett részt és a két helyi vezető: Elke és Sergio, akik nélkül a természeti értékek meglátogatására – a helyismeret hiányában – módunk sem lett volna (az alábbi képen balról: Károly, Frédi, Gajesz, Elke, Viktor, Sergio, Zsolti, Vera).

Röviden az országról: népessége 105 millió fő, ennek az ötöde, vagyis minden ötödik mexikói a fővárosukban, Ciudad de Mexikóban él, vagy próbál meg élni. Az ország hivatalos neve Estados Unidos Mexicanos, nyelve spanyol, az amerikai kontinens ötödik legnagyobb országa, geográfiai felépítését alapvetően hegyek és a hegyek által körülölelt magas fennsíkok, valamint tengerparti dzsungelek jellemzik.

A főváros (tfm. 2240 m) a Dél- és Közép-Amerikára oly jellemzően zsúfolt, zajos és mocskos, hogy első benyomásainkat a repülőből kiszállva, a hirtelen magasság ellenére sem tudtuk kótyagos fejünkből kiverni. Iszonyatos tömegáradat mindenhol, az emberek zajosan, hangosan élnek, egy részük szó szerint az utcán, a másik részük pedig a városok körüli nyomornegyedekben, a szerencsésebbek pedig normál körülmények között a városban. Maga a város egyébként Hernan Cortes-nek köszönheti létét, mert az aztékok (mexikák) által alapított Tenochtitlán 1521-es elpusztítását követően alapították. Ez egykori főváros romjai a mai napig megtekinthetők a főtér (Zócalo) mellett. Ennek a romnak a megtekintésével, valamint a spanyolok által a romokra emelt katolikus katedrális meglátogatásával kezd-

A megvalósult álm résztvevői

tünk hozzá az ismerkedéshez. A főtéren egyébként jól megfér egymás mellett a mexikói kommunista párt kampányára, valamint a törzsi hagyományokat ápoló, a testből a rontást pénzért kifüstölő szolgáltatást nyújtó sámán is, közöttük mi, megfáradt utazók egyelőre csak ámuldoztunk a sokszínű és sokféle tömegben.

A nap másik élménye gasztronómiai volt, ugyanis Mexikóban az alapvető gabonának a kukorica, legfőbb alapélelmiszernek a kukoricából készül lepény, a tacos számít, ami számunkra meglehetősen szokatlan ízű, sőt színű is, mivel mint később megtudtuk, a kukorica 18 színnyalatát természetik a feketétől a halvány rózsaszínig. Az étteremben a helyi ízek kipróbálása közben a helyi sört is megpróbáltuk, bár ezt talán azért nem kellett volna, ugyanis mint mindent Mexikóban, még a sört is sózzák. Jellemzője egyébként a helyi konyhának, hogy alapvetően három fűszert használ, talán a mi megítélésünk szerint egy kicsit mértéktelenül is, a sót, a chilit és a citromot. Ezt a sört egyébként Mochilla-nak hívják, ami nem a sör nevét, hanem elkészítését jelenti. Úgy készül, hogy a söröskorsó száját lesózzák és paprikázzák, majd tesznek bele egy jó darab zöld citromot (lime), valamint chiliszószot, majd erre csapolják a hideg sört..., hát a későbbiekben mi is megelégedtünk az üveges változattal, a csapolt söröket továbbiakban nem erőltettük.

A városnézés után megtértünk szállásunkra, Toluca-ba, ahol egyik kísérőnk, Elke lakik. A túra szervezésekor vele való levelezés során felajánlotta, hogy a kezdeti napokban – lévén itt az új év, amikor a helyi vezetők is ünnepelnek – lakhatunk nála, hiszen kertvárosban lakik. Természetesen mindenkinek voltak elképzelései, hogy mit jelent egy kertvárosi ház, de a valóságot nem tudtuk elképzelni, ugyanis a kertvárost itt nem a mi fogalmaink szerint kell érteni, hanem egy olyan külvárosi részt, ahol lehetne kert is, de a kert inkább illegális hulladéklerakóként működik a házak körül, semmint pihenésre szolgáló zöldfelület, mindenütt piszok, eldobált pillepalackok és szemét, szemét mindenhol. A természetes vízfolyást mint kanálist használják, szóval nem az álmainkban élő kertvárosi kép fogadott minket. A háza egyébként a térségre jellemző épület volt, vagyis kívülről, az utca felől egy nagy áthatolhatatlannak tűnő kapu, majd a kapun bejutva egy kis belső udvaros kétszintes házacska, a szomszédok felől szögesdróttal kerítve... mindenesetre nekünk jobb volt a semminél.

Másnap kialudva végre a repülőutat és az időeltolódást a magyarországihoz képest, nekiláttunk nagy vonalakban megbeszélni a túrát. Legelső döntésünk az volt, hogy a szilvesztert a város fölött magasodó Nevado del Toluca megmászásával, majd a hegy lábánál levő menedékházakban szervezett bulival töltjük, ahonnan jó kilátásunk lesz majd a fővárosra, és láthatjuk a városból fellőtt tűzijátékok fényvillanásait. Lelkesen készültünk végre a több napos ülés és tespedés után a hegy megmászására, amely technikai tudást nem igényel, hiszen mexikói méretek szerint csupán egy kis domb a maga 4583 m-ével. A hegyen található két krátertó is: a Hold- (Laguna del Luna) és a Nap- (Laguna del Sol) tó, melyek azúr és türkiz színben pompáznak. A hegy megmászása a nem megfelelő akklimatizálódás miatt nem mindünknek sikerült, valamint mivel több társunkon is éreztette magát az oxigénhiányos állapot, úgy ahogy jöttünk, szép csendesen leautóztunk a hegyről, visszatértünk Toluca-ba, ahol a kimerítő nap után egyszerűen csak eldőlünk, szépen átaludva a szilvesztert. Másnap új évre ébredve és a fejfájásokat is magunk mögött hagyva kiterveltük következő úticélunkat: a királylepkék telepét látogattuk meg Santuario El Capulin-nál. Ezek a törékeny testű, piciny kis lepkék hatalmas utazók, hiszen Mexikó és Kanada között ingáznak az életciklusuknak megfelelően, a hideg tél elől Mexikóba húzódnak telelni és szaporodni. A lepkék olyan irdatlan tömegben lepnek el egy-egy fát, hogy az ágak meghajlanak súlyuk alatt; egészen hihetetlen látvány.

A Toluca környéki kis kiterők után végre lehetőségünk nyílt igazi szenvedélyünknek, a barlangászatnak élni, hiszen elmentünk a Középmexikó egyik legszebb természeti és turisztikai

A Grutas del Cacahuamilpa

látványosságának számító Grutas del Cacahuamilpa barlangba. A barlang méretei a mi szemünkkel nézve irdatlanok, hiszen csak a barlangszáj 20 m széles és 40 m magas. Maga a Cacahuamilpa-barlang kiépített és vezetővel járható, de mi – hála a helyi vezetőknek – a barlanggal kapcsolatban álló, de aktív vizes ágba, a San Jeronimo-barlangba mentünk elsőnek. Ez tulajdonképpen egy föld alatti folyó, amelynek bejárásához erős idegek kellene, úszó- és kanyontudás, világítás, 25 méter kötél, neoprén ruházat, valamint egy mentőmellény szükséges (persze Frédi méretű nem volt). Este indultunk le a barlangba, odafelé az ösvényen ezerrel repültek ki az emberes denevérek (fotó sajna nem sikerült), a dzsungelben az ösvényen közlekednek, mivel ott van hely a kirepülésre, frászt kaptunk rendesen!

A barlangtúra úgy néz ki, hogy a csoport „vízreszáll”, és hagyja magát vitetni a vízzel. A víz méretét itt kb. Bodrog méretű folyóként kell elképzelni, maga a barlang termek sokaságából áll, egy-egy terem méretei döbbenetesek, a karbidlámpánk fénye nem volt elég a termek bevilágításához.

Vezetőink közölték velünk: ha ők nagyon sietnek, 3 óra alatt végigszaladnak, úsznak a barlangon eltévedt embereket, póruljártakat keresni; a helyi mentőszolgálat tagjai közé tartoznak. Ekkora barlangban egyikünk sem volt még, megdöbbentő és csodálatos, ahogy a folyó víz magával a sejtelmes sötétben. A vízállás magasabb volt a kelténél, ezt pár zúgón éreztük is, volt hogy mondták: ugorjunk a vízesésbe, Mohák is itt mentek le, ja és másfelé nem lehet menni. Maradandó élményünk a következő: Sergio próbál kimászni a vízesés előtt, nem jön össze, eltűnik egy 8 méteres vízesésben, pár másodperc múlva nézzük, élve kimászik a partra, jó, akkor mi is indulunk. Velünk van egy kezdő srác, Raul, rá kell legjobban vigyázni. Vízesés után jön a legveszélyesebb rész, erős ár bemossa az embereket a szikla alá, ezt mindenki próbálja túlélni, Raulnak megint Viktor segít. A hely annyira rémisztő volt, elektromossal szólítgatjuk egymást a parton, hála az égnek, mindenki megvan. Károly mondja, ő látta Sergio fejét, arról lerítt, hogy ő nem akar lemenni itt, a sodrás erősebb volt. Kérdeztük egyből: ezt ki lehetett volna kerülni?, a válasz igen, csak nem jött össze. Innen kezdve az útkeresésben is segítettünk, egy helyen kellett kötelet kötni a folyón átkeléshez. Hajnalban értünk ki, csodálatos telihold és meleg fogadott minket. Kb. 6,5 órás volt a kalandunk.

Másnap a barlang inaktív, turisták számára is látogatható részét néztük meg, ahol ismét előnyünkre volt a két helyi vezető, ugyanis nem kellett csoportban maradnunk, tetszőlegesen jöhettünk mehettünk az amúgy kiépített barlangban. Egészen elképesztő élmény volt, ahogy a fizetett turistacsoportok elhaladnak mellettünk, és a barlang egyre távolibb és távolabbi részeiben gyulladnak fel a hatalmas reflektorok és világítják meg a barlang iszonyú méreteit. Jórészt a nap felét a barlangban töltöttük fényképezéssel, ami azért sem volt nehéz, mivel a barlangban, a helyi középhőmérsékletnek megfelelően, a hőmérséklet 30 °C körüli volt.

Fájó szívvel hagytuk ott ezt a gyönyörű barlangot, de várt minket az újabb látnivaló, El Solitero-kanyon, Hueytepec falu mellett. Sajnos, itt történt velünk legkellemetlenebb eseménye, ketten kórházba kerültünk, így a tervezett programokat kicsit át kellett alakítani arra az időre, amíg a kórházlátogatókat hazaengedik. Lényegében elég olcsón megúsztuk, mind anyagilag, mind elmaradt idő tekintetében, mert a kényszerű kórházi tartózkodás csupán két napunkba került, de legalább kitapasztaltuk, hogy milyen az egészségügyi ellátás Mexikóban. Röviden összefoglalva: elégséges, de rideg, ugyanis az orvos csak a receptet írja fel, amit odaad a kísérőnek, aki kivált(hat)ja a kórházban működő gyógyszerárban a gyógyszert, majd visszahozza az orvosnak, aki beadja a szükséges mennyiséget. Itt megint csak nagy bajban lettünk volna a helyi vezetőnk, Elke segítségével.

A kis kórházi kényszerpihenőnk alatt, míg mi a mexikói nővérkével ismerkedtünk, a többiek az El Solitero-kanyont járták be.

Az El Solitero-kanyonban

Az El Solitero-kanyonban

Kiszállásunk brutálisan meredek vízmosás, kapaszkodunk a növényzetbe, tépjük a páfrányokat, itthoni dísznövények tömkelegét. A főút előtti kis veteményeskertből kértünk némi ennivalót, amit magunk szedünk és vágunk: citromot (az eredeti sokkal savanyúbb), cukornádat, azt rágjuk. Mindenki feltankol cukornád rudakkal, pruszik zsinórunkból állnak ki, mintha török lennének. A kávészedő helyiek ki is röhögnek rendszeren.

A kórházból és a kanyonból való szabadulásunk után újra együtt! Dél felé vettük az irányt, és elautóztunk Hueytamalco városába, melynek környékén számos vízesés található, ebből látogattunk meg egy párat. Mivel egyre inkább délnek megyünk, a növényzet is sokkal bujább, sok érdekes és egzotikus növényvel találkozunk. Számunka a legnagyobb vonzerőt jelentette, hogy a narancsot nem kellett megvenni, csak fel kellett nyúlni érte a fára.

Végre barlang, itt ehhez a faluhoz van közel a Ojos de Solado (Szemek barlangja), ami onnan kapta a nevét, hogy egymás mellett két párhuzamos, tagolatlan aknán lehet beereszkedni egy barlangi terembe, majd a teremből a szabadba is ki lehet menni egy hatalmas törmelékhalmon keresztül, vagy a vízfolyást követve az aktív ágakba is. Mondanom sem kell, hogy az aktív ág meglátogatására nem volt időnk, ennek ellenére is élvezetes volt a trópusi karmezőn bag-gel caplatni.

Az akna beszerelése egyébként nem volt egyszerű, már nem a mélysége (-70 m), hanem a növényzet miatt, mivel a növénytakaró az aknabejáratot teljesen elfedte, a felszínről nem látszott belőle semmi, valamint azért sem, mivel a helyi vezető felhívta a figyelmünket, hogy melyek azok a növények, amelyeket nem tanácsos megérinteni, mivel égő, viszkető fájdalmat okoznak.

Itt is elkövettük azt a hibát, amit a Cacahuamilpa-barlangnál, vagyis megszokásból mindenki felvette az overallja alá a műnyulat, ami igen nagy hiba volt, mivel lent a barlangban örült meleg volt, ezért az első lépésünk a felesleges és túl meleg ruházattól való megszabadulás volt. Sajnos, mivel nem túl sok idő maradt, illetve nem úgy készültünk, hogy a barlang aktív részében túrázzunk, ezért csak a patakot követtük az első vízesésig, viszont a patak kis medencéiben igazi troglófil, vagyis pigmentáció nélküli, jó 5–10 cm-es rákokat láttunk.

A következő úticél Orizaba városa volt, majd a városból elérhető Popocat-barlang meglátogatása következett, ami aktív víznyelőbarlang, a befolyó „patakot” kb. 300 méter hosszan lehet követni, utána nagyon szép szifon zárja el az utat. A barlang megközelítése egyébként nem túl egyszerű, jó két órás autózással értünk el egy parányi falut. Erre a helyre már a bérelt mikrobusszal mentünk el. A helyi kocsmá (4 házból 1 kocsmá) forgalmát komolyan megnöveltük, mivel a túra után a nagy melegben lecsusszant egy-két söröcske is. A barlang látványossága a bejárat mérete és a kanyonból beömlő vízesés, amely az akna alján akkora szelet gyárt, hogy a barlangaszt elfújja a kötéllel együtt! 55 métert kell leereszkedni két tagban, az első a szikla mellett, a második szabadon lógva (két pályát szereltünk be, helyi vezetőnkkel Gabriel-lel). Utána séta a szifonig, vigyázva, nehogy téged is benyeljen. Na ilyen helyen sem voltunk még, kicsi volt, de annál ütősebb!

A kanyonba Sergio vezetésével mentünk le. A kanyon teljes végigjárása 3 nap, mi egy 5 órás kis bejárást kértünk (erre volt időnk). Egy mesterséges gáttól indul a vulkáni kőzetben kialakult kanyon, méretei szokásosak, szélessége 40–50 méter, egy kisebb folyóval. Sergio sok érdekességet mutat, törünk követ, ebben kisebb obszidián telérek vannak.

Sétálás és nagyon szép az egész szakadék, kicsit mosolygunk is, hogy Mexikóban ez a kanyon, persze aztán tovább haladva jönnek a „szűkebb” részek, ahol annyira erős és vad a víz, inkább kikerüljük a zúgót. Egy kisebb úszás után tele lesz a vékony alsó műnyulunk (csak a fázósak vegyenek fel 3-as neoprént) kis piócákkal, alig győzzük őket leseperni.

Most már autóval közlekedve irány az új cél: még délebbre Chiapas megye címerében is megtalálható El Sumidero-kanyon. A kanyonhoz fűződik az a legenda, hogy az első spanyol invázió után a chiapa törzs nagy része – asszonyok és gyerekek is – inkább a kanyonba vetették magukat, semmint a spanyolok rabszolgái lennének. Mára inkább asszonyok és gyerekek áradata jellemző, akik motoros csónakokon járnak be a kanyont, amelynek méretei szintén nem az európai mértékek szerinti, mivel a kanyon maga 25 km hosszú, két oldalán a sziklafalak 700 métereseek, legmagasabb pontján azonban a szikla magassága meghaladja az 1000 métert is. A víz mélysége a legmélyebb ponton 280 méter, de átlagosan is 60 méter. A kanyonba turistautakat szerveznek, motorcsónakkal viszik be az embereket, az oda-visszaút jó három óra. A kanyonban egyébként több barlang is található, ezek közül a legérdekesebb egy barlangi forrásszáj a sziklafalon, amiből a kifolyó víz a karácsonyfa nevű képződményt hozza létre, amely természetes mésztufagát a sziklafalon. Méreteit nagyon nehéz megbecsülni, de magassága több mint 200 méter! A zöld színét a rátelepedett növényzet okozza, de ez a képződmény veszte is, mivel a vegetáció súlya miatt helyenként egy-egy redő a szoknyából kiszakadt.

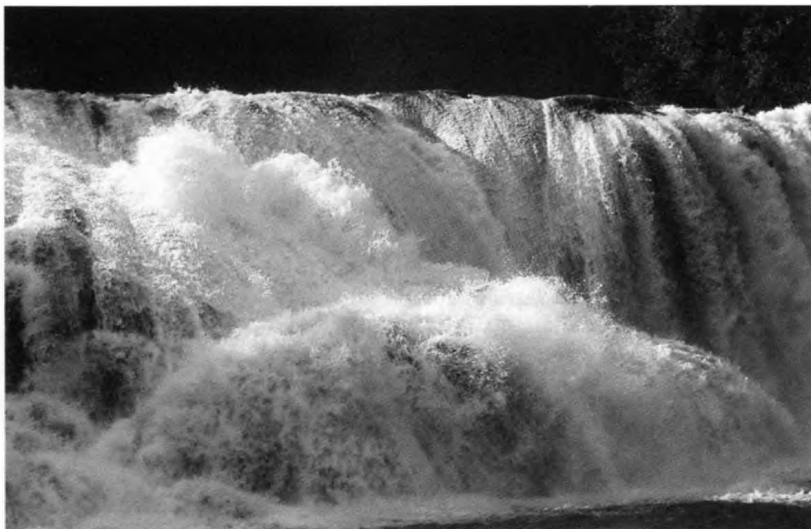
Több romot megtekintünk, a nagy átverést a Guatemala-i határ közelében kapjuk, a beharangozott (ott még a WC-ben is majmok ugrálnak) dzsungelből a helyi indiánok már rég levadásztak minden állatot, reggel még a megszokott rigó sem dalolt! Egy skorpió hozza ránk a frászt éjszakai lefekvéskor, a moszkítóhálón sétálgat belül, közel a hálósákhhoz.

A csapat legalább ettől felborzolódik egy kicsit. Persze kiderül; a kicsi fekete a veszélyes, na olyan volt a zuhanyzóban, állapítjuk meg másnap.

18-án elérjük túránk fontos állomáshelyét a Yukatán-félszigeten, Ticul falu mellett, a kézzel ásott Yaxnik-kristálybarlangot. 120 métert ástak le vizet keresve, 60 méteren lyukadtak be a barlangba, amely nem nagy, de annál látványosabb. Itt is meleg van rendszeren, plusz öltözék, ami a nyári szerelésen kívül térdvédő. Pólóban és rövidnadrágban fotózás, ez a tuti!

A Yaxnik-kristálybarlang

Az Aqua Azur vízesés a Yucatán-félszigeten

Helyi vezetőnk elmondása szerint nemrégiben találtak egy 3 km-es kristálybarlangot, oda is lehet menni, sajna, nekünk már ez nem fért bele az időnkbe (a dzsungel túra helyett jó lett volna, férfi vezetőnk, Sergio akaratlanul átvert minket).

Másnap fő attrakció: cenote-látogatás, nem igazán barlangász alkatú vezetőnk (Ticul-i idegenforgalom főnöke) elkallauzolt minket az első cenote-ba (26 fokos a víz), ahol 8 méteres ugrással indultunk, a félősebbek beereszkedtek. Alul a barlang kitágult, kb. 40 méteres víztükör tárult elénk, kristálytisztá, a fák gyökerei belógnak, alul a víz mélysége vagy 80 méter, mondták: itt nem várható krokodil, mi is reménykedünk ebben.

A nap besüt a vízfelszínre, a barlang falán táncol a fény, víz alatt szemüvegben (Károly hozott magával, még szerencse) csodaszép a fénytörés.

A Mexikói-öbölben találunk kellemes motelt, a parton búcsú tequilát fogyasztgatunk, másnap 1600 km vár ránk, hogy 2 nap alatt Mexikó Citybe érjünk.

A reptéren közlik velünk, egy nap késéssel indul a gép, kellemes szállodában végre finomakat ettünk, ahhoz képest, hogy Mexikóban minden növény és állat megtalálható, ételük egysíkú, kissé unalmas. A repülőtéren utolsó pesetánkat elköltöttük, a hozott tequilát alig tudtuk áthozni az EU-ba. Külön csomagban szállítandó terméknek minősült. Obszidián kis tört simán áthoztuk a szigorú ellenőrzéseken Madridban.

Itthon a csapból ittuk a vizet és beledobtuk a papírt, ahova szoktuk, el se hiszitek, ez mennyire csodálatos dolog! Túránk kicsit átcsapott turista látványosságok megtekintésére, a legszebbek mégis a természeti értékek voltak.

Ács Viktor–Zsolyomi Zsolt

A szövegekőzti és a 2. borító felvételeit Zsolyomi Zsolt és Gajewszky Zoltán készítette.